สำนวนไทยนอกรูปแบบในละครซิทคอม เรื่องเป็นต่อ

Non-formative Thai Idioms in “Pen Tor” Sitcom

สุไลมาน มะตีเยาะ[1*] อัสมะห์ มะยี[2] แวแยน๊ะ หะยีสาแม[3] อามาน อีแต[4] และสวพร จันทรสกุล[5]

Sulaiman Mateeyoh[1*] Asmah Mayi[2] Waeyaena Hayisamae[3] Aman Etae[4] and Sawaporn Jantharasakul[5]

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์สำนวนไทยนอกรูปแบบในละครซิทคอมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบจัดประเภทของสำนวนไทยนอกรูปแบบ 2) วิเคราะห์ความหมายและความเป็นมาของสำนวนไทยนอกรูปแบบการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ ซึ่งออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 22.20 น.ตั้งแต่เดือนมกราคมพ.ศ. 2560 - กรกฎาคมพ.ศ. 2561 รวมจำนวนทั้งสิ้น 75 ตอน ผลจากการวิจัยรวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อปรากฏ จำนวน 29 สำนวน และจัดแบ่งประเภทได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1.สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1.1 สำนวนที่มีการเพิ่มคำ ตัดคำ และลำดับคำใหม่ จำนวน 26 สำนวน 1.2 สำนวนที่มีความหมายของคำเหมือนหรือใกล้เคียงกัน จำนวน 3 สำนวน 2.สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย มี 4 ประเภท ดังนี้ 2.1 สำนวนที่มีความหมายแคบลง จำนวน 20 สำนวน 2.2 สำนวนที่มีความหมายอื่น จำนวน 5 สำนวน 2.3 สำนวนที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายเดิม จำนวน 3 สำนวน และ2.4 สำนวนที่มีความหมายขยายกว้างออกไปจากสำนวนเดิม จำนวน 1 สำนวน 3.สำนวนตามลักษณะเนื้อหาของสำนวนไทยนอกรูปแบบมี 4 ประเภท ดังนี้ 4.1 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะนิสัย กิริยาอาการ และพฤติกรรมของคน จำนวน 18 สำนวน 4.2 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและคำสอนต่าง ๆ จำนวน 5 สำนวน 4.3 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูด และการฟัง จำนวน 3 สำนวน และ4.4 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณของคน จำนวน 2 สำนวน ส่วนผลการวิเคราะห์ความหมายและความเป็นมาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ วิเคราะห์ในประเด็นสำนวนใหม่ สำนวนเดิม ความหมายสำนวนใหม่ ความหมายสำนวนเดิม วิเคราะห์ความหมายและที่มาของสำนวน อาทิเช่น สำนวน “หนีเสือปะตัวเหี้ย” สำนวนเดิม “หนีเสือปะจระเข้”, “พูดดีโรยเกลือ” สำนวนเดิม “ผักชีโรยหน้า”

คำสำคัญ : สำนวนไทยนอกรูปแบบ, ละครซิทคอม เรื่องเป็นต่อ

Abstract

This research is an analysis of non-formative Thai idioms in a sitcom. The purposes of this research were to: 1) to collect and classify non-formative Thai idioms, 2) analyze meaning and origin of non-formative Thai idioms. This research studied non-formative Thai idioms found in the sitcom,“Pen Tor”, which broadcasted on Thursdays at 10.20 p.m. from January 2017 to July 2018, with 75 episodes in total. The results presented that there were 29 non-formative

[1-4]นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา95000

[2]อ., สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา95000

*Corresponding author: Tel. 0883881285. E-mail address: Sulaiman.m@yru.ac.th

Thai idioms in the sitcom, and they could be divided into 3 of collecting in non-formative Thai idioms that found in the sitcom 29 idioms and could be divided into 3 categories: 1) 26 idioms with changed words, including adding words, cutting words, and new word sequences, 2) three idioms with synonyms – two of three were meaning change idioms. This category can be divided into four types: twenty narrow meaning idioms, five multi-meaning idioms, three opposite meaning idioms, and one broad meaning idiom, and 3) idioms generated by content of non-formative Thai idioms – eighteen idioms related to human habits, performance, and behaviors five idioms related to moral and doctrines, three idioms related to listening and speaking, and two idioms related to human appearance and skin. The analysis of meaning and origin of non-formative Thai idioms were conducted in new idioms, original idioms, new idioms meaning, original idioms meaning such as "escape the tiger, meet the water monitor", the original idioms,“Escape a tiger, meet a crocodile”, out of the frying pan into the fire. speak well, sprinkle the salt”, the original phrase “coriander sprinkle over”,“window dressing”

Keywords : non-formative Thai idioms, sitcom “Pen Tor”

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกับคนในสังคม ภาษาจึงจัดได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับมนุษย์ในสังคมที่ใช้ภาษาแบบเดียวกัน เพื่อให้ง่ายและเกิดความเข้าใจในลักษณะเดียวกัน มนุษย์ทุกกลุ่มจึงต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารอยู่เสมอ ดังที่ กำชัย ทองหล่อ [1] ได้กล่าวถึงเรื่องภาษาไว้ว่าในสมัยก่อน มนุษย์ยังไม่รู้จักใช้ภาษาเหมือนสมัยปัจจุบันนี้ ครั้งแรกคงจะใช้ภาษาใบ้ก่อน เช่น การแสดงอาการเคลื่อนไหวของอวัยวะ มียกมือ โบกมือ ชี้นิ้ว เป็นต้น แล้วต่อมาก็ได้ลั่นเสียงชนิดเสียงอุทาน ซึ่งชั้นเดิมก็คงไม่มีความหมายอะไร เป็นแต่ลั่นเสียงออกมาตามสัญชาตญาณของมนุษย์ในขณะเกิดสะเทือนอารมณ์ เช่น ดีใจ เสียใจ แปลกใจ ตกใจ เป็นต้น ภายหลังเมื่อใช้เสียงเหล่านั้นบ่อย ๆ เข้าก็เป็นที่เข้าใจรู้ความหมายกันได้ในหมู่คณะ และยังไม่เป็นความหมายที่ให้ความชัดแจ้งเพราะรู้กันในกรอบจำกัด ครั้นแล้วภาษาก็ค่อย ๆ เกิดขึ้นตามความจำเป็นและความเจริญของมนุษย์ สนิท สัตโยภาส [2] ได้กล่าวถึงเรื่องการสื่อสารในหนังสือภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้นไว้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ในด้านความบันเทิงใจก็มีไม่น้อย เพราะนอกจากมนุษย์จะได้รับอาหารกายจากการรับประทานอาหาร ได้รับอาหารสมองจากการเสพข้อมูลข่าวสารด้วยการฟังและการอ่านเรื่องราวที่ทรงคุณค่าแล้ว มนุษย์ยังต้องการอาหารใจที่เกิดจากการได้รับฟังหรืออ่านเรื่องราวที่สนุกสนาน เพลิดเพลินสำเริงใจอีกด้วย เช่น การดูละคร การชมภาพยนตร์ การฟังรายการวิทยุ ได้ดูโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ในรายการที่เบาสมอง อาหารใจดังกล่าวที่มนุษย์ได้รับการสื่อสารนั้นทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ในทุกด้าน ทั้งด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้านการประกอบสัมมาอาชีพ และ ด้านการมีความสัมพันธภาพกับผู้อื่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะทำให้มนุษย์เป็นบุคคลที่รู้ทันโลก ทันเหตุการณ์และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและชาญฉลาด

การสื่อสารมีองค์ประกอบคือ ผู้ส่งสาร สาร ผู้รับสาร ด้วยเหตุนี้ภาษาจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารทางสังคม ประกอบกับรสนิยมของการสื่อสารที่แตกต่างและแปลกใหม่ จึงเกิดเป็นการสื่อสารที่ใช้ภาษาประเภทหนึ่งที่เรียกว่า สำนวน ที่นิยมใช้เพื่อหลีกเหลี่ยงการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ การดูถูก ดูหมิ่น และการตำหนิผู้อื่น ดังที่ สนิท สัตโยภาส [3] ได้กล่าวถึงเรื่องสำนวนไทยไว้ว่า “สำนวนไทยเกิดมาพร้อมกับคนไทย ด้วยเหตุที่ว่าคน

ไทยเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนชอบพูดจาด้วยถ้อยคำที่มีสัมผัสคล้องจองกัน ดังนั้นสำนวนไทยจึงเกิดในภาษาพูดก่อน และเมื่อเรามีภาษาเขียนขึ้นครั้งแรกในสมัยสุโขทัยซึ่งจารึกไว้เป็นหลักฐานในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง จึงมีสำนวนไทยปรากฏเป็นภาษาเขียนหลายแห่ง”

สำนวน ถือเป็นวัฒนธรรมการใช้ภาษาประเภทหนึ่ง ที่ผู้คนในอดีตจนปัจจุบันใช้ภาษาสำนวนควบคู่กับภาษาพูดทั่วไป และเนื่องด้วยความนิยมและแพร่หลายกันตลอดจนในอดีตถึงปัจจุบัน ดังที่ผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายของสำนวน นิภาพรรณ ศรีพงษ์ [4] ได้กล่าวถึงสำนวนไว้ว่า “สำนวน หมายถึง คำพูดที่เป็นชั้นเชิงชวนให้คิด อาจจะเป็นเชิงเปรียบเทียบ หรือคำอุปมาอุปไมยก็ได้ ดังตัวอย่างคำว่า ใส่หน้ากาก, มือสะอาด, ความหมายตรง คำว่าใส่หน้ากาก หมายถึง การใส่หน้ากากตัวละครแต่ความหมายที่เป็นสำนวน หมายถึง ไม่จริงใจ เสแสร้ง, มือสะอาด ความหมายตรงหมายถึงการล้างมือสะอาดเรียบร้อยปราศจากกลิ่นและสิ่งสกปรก แต่ความหมายที่เป็นสำนวน หมายถึง คนดี คนซื่อสัตย์”

นิคม เขาลาด [5] ได้กล่าวถึงสำนวนไว้ว่า “สำนวน คือคำเล่นโวหารหรือตีฝีปาก ส่วนมากเป็นถ้อยคำที่แสดงความหมายหรือภาพพจน์เฉพาะตัว อาจมีมาแต่โบราณหรือเกิดขึ้นใหม่จากคนกลุ่มหนึ่ง”

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สำนวน หมายถึง การสื่อสารหรือคำพูดที่ไม่สื่อความหมายโดยตรง ใช้คำให้ชวนคิด สั่งสอน เปรียบเทียบ เปรียบเปรยถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับผู้รับสาร เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ และเพื่อเพิ่มอรรถรสในการสื่อสาร

ตลอดระยะเวลาจากอดีตจนปัจจุบัน ได้มีการพูดคุยสื่อสารกันในรูปแบบการใช้สำนวนแล้ว จนเกิดการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทย เป็นสำนวนใหม่หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สำนวนไทยนอกรูปแบบ เพราะด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สำนวนไทยเดิมยากต่อการจดจำ มีการใช้ภาษาที่แตกต่างไปจากภาษาพูดของคนในสมัยนั้น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องด้วยสำนวนใหม่ถูกดัดแปลงไปจากสำนวนไทยเดิม เพื่อนำไปต่อยอดกับการพูดหรือการเขียนต่าง ๆ และเพิ่มอรรถรสในการสื่อสารเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังเกิดขึ้น และสำนวนดังกล่าวจะปรากฏให้เห็นในสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น ในสื่อสารมวลชนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทสื่อวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้จะศึกษาและเก็บข้อมูลในละครซิทคอม เพราะละครซิทคอมส่วนใหญ่เป็นละครที่จำลองเหตุการณ์และสถานที่ที่เป็นปัจจุบันที่สุด อีกทั้งเป็นละครซิทคอมที่สร้างความตลกขบขันในการดำเนินเรื่องและในแต่ละตอนจะสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นคำสอน คำติชม โดยใช้คำและภาษาที่ให้ทั้งสาระและความรู้แก่ผู้ชมมากบ้างและน้อยบ้าง ดังที่คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม ราชบัณฑิตยสถาน [6] ได้ให้ความหมายของละครซิทคอม ว่าเป็นรายการโทรทัศน์รายการหนึ่งในปัจจุบันที่ผู้ชมจำนวนมากชื่นชอบและติดตามเป็นประจำ คือรายการละครที่เรียกกันว่า ซิทคอม ละครซิทคอมเป็นรายการที่สถานีโทรทัศน์แต่ละช่องใช้ดึงคะแนนนิยม (rating) จากผู้ชมได้เป็นอย่างดีทีเดียว โดยเฉพาะละครซิทคอมที่ออกอากาศในช่วงวันหยุด เนื่องจากผู้ชมมักจะพักผ่อนอยู่กับบ้าน ซิทคอม เป็นคำที่ใช้สื่อความหมายได้อย่างแพร่หลายแล้ว มีผู้สงสัยว่า คำ ซิทคอม มีภาษาไทยใช้แทนหรือไม่ และมีที่มาอย่างไร

ซิทคอม เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า sitcom ซึ่งตัดมาจากพยางค์ต้นของคำ situation comedy ได้บัญญัติศัพท์คำนี้ว่า ละครหรรษา ซึ่งเป็นการบัญญัติศัพท์ตามความหมายของศัพท์ มิใช่บัญญัติศัพท์ตามรูปศัพท์ เนื่องจากเป็นคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมกว่า หรือจะใช้เป็นคำทับศัพท์ว่า ซิทคอม ก็ได้ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ ละครหรรษา หรือ ซิทคอม ไว้ดังนี้

“ชุดละครเบาสมองจบเป็นตอน ๆ ซึ่งแสดงทางโทรทัศน์หรือวิทยุ ตัวละครสำคัญจะเป็นชุดเดิม เนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในครอบครัว ในที่ทำงาน หรือเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน มักใช้ย่อว่า sitcom ตัวอย่างละครหรรษา เช่น Partridge’s Family I Love Lucy ตัวอย่างละครหรรษาทางโทรทัศน์ของไทย เช่น สามหนุ่มสามมุม บางรักซอยเก้า บ้านนี้มีรัก

ละครหรรษาหรือซิทคอมของไทยที่กำลังออกอากาศทางโทรทัศน์อยู่ในขณะนี้มีหลายเรื่องที่น่าติดตามชมเพราะให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินและยังให้แง่คิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชมอีกด้วย

ดังที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากรายการบันเทิงหลาย ๆ รายการมาแล้ว พบว่ารายการแต่ละประเภทที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ จะพบสำนวนไทยนอกรูปแบบตามจำนวนสำนวนที่แตกต่างกันดังที่กล่าวมาข้างต้น และด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะรายการบันเทิงที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ที่อยู่ในกระแสทางสังคม ได้แก่ ละครซิทคอมเป็นต่อ ดังที่ วิกิพีเดีย สารนุกรมเสรี [7] ได้ให้ความหมายของละครซิทคอมเป็นต่อไว้ว่าละครซิทคอมเป็นต่อ เป็นละครโทรทัศน์ประเภทซิทคอม ผลิตโดย เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์และ ซีเนริโอ อำนวยการผลิตโดย ถกลเกียรติ วีรวรรณ กำกับการแสดงโดย จิรศักดิ์ โย้จิ้วและเสกสรรสิงอุไร ละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ ออกอากาศครั้งแรกทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เริ่มออกอากาศวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ออกอากาศตอนสุดท้ายทางช่อง 3เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 โดยมีซิทคอมเรื่องใหม่ชื่อ “เป็นข่าว”มาออกอากาศแทนหลังจากที่จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ออกกล่องสัญญาณดาวเทียม “จีเอ็มเอ็มแซต”มาขายในช่วงฟุตบอลยูโร มีข่าวออกมาว่าซิทคอมเป็นต่อจะกลับมาฉายอีกครั้งโดยมีเนื้อเรื่องต่อจากตอนเดิมในชื่อเรื่อง “เป็นต่อ ขั้นเทพ” เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ทางช่องจีเอ็มเอ็มวัน (ปัจจุบันคือช่องวัน 31) ออกอากาศครั้งสุดท้ายวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2556

ละครซิทคอมเป็นต่อ เป็นซิทคอมประเภทที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมและผู้ฟัง โดยมีการดำเนินเรื่องเป็นไปในแนวทางตลกขบขัน ละครซิทคอมเป็นต่อมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันกล่าวคือ ในการดำเนินเรื่องเป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของคนเมือง ที่มีการอาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน เป็นครอบครัวเล็กมีสมาชิกเพียงแค่ 2 คนเท่านั้น และมีการดำเนินชีวิตแบบปกติ คือมีการทำงาน หาเช้ากินค่ำ เมื่อทำงานเสร็จก็มีการหาที่สังสรรค์กับเพื่อน ซึ่งร้านที่พบปะสังสรรค์นั้นเปรียบเสมือนบ้านหลังหนึ่ง ที่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ทำให้ในการดำเนินเรื่องละครซิทคอม มีเพียงแค่การทำงาน สังสรรค์และกลับบ้านเท่านั้น

ละครซิทคอมเรื่องนี้จะใช้ภาษาการเปรียบเปรยแทนที่จะใช้ภาษาที่เป็นคำพูดทั่วไป คือการใช้สำนวนแทนในการด่าทอต่อว่าของนักแสดงด้วยกัน และเพื่อให้ผู้ฟังไม่เกิดการเบื่อหน่าย มีอารมณ์ขันในการ รับชมละครซิทคอม เข้าใจง่ายกับทุกเพศทุกวัย โดยมีนักแสดงนำหลัก ได้แก่ ชาคริต แย้มนาม รับบทเป็น เป็นต่อ พนักงานฝ่ายขาย และมีนิสัยที่เจ้าชู้, พิมพ์มาดา บริรักษ์ศุภกร รับบทเป็น พอใจ เป็นน้องสาวของเป็นต่อและมีนิสัยที่หึงหวงแฟนมาก, ยุกต์ ส่งไพศาล รับบทเป็น ขั้นเทพ เป็นลูกพี่ลูกน้องกับทิพย์ที่ถูกทิพย์วานแกล้งเป็นแฟนเพื่อหลอกเป็นต่อ และมยุริญ ผ่องผุดพันธ์ รับบทเป็นทิพย์ เป็นแฟนเก่าของเป็นต่อ ที่มีการชื่นชอบการปฏิบัติธรรม และนอกจากนี้ มีนักแสดงหลายคนที่มาร่วมแสดงด้วยเพื่อสร้างสีสันในการรับชมของคนดูละครซิทคอม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลของละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ รวมทั้งสิ้น 75 ตอนในปี พ.ศ. 2560 - 2561 โดยมีผู้เขียนบทละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อคือ ช่วงปี พ.ศ. 2560 ผู้เขียนบทละครคือ กิตติ เชี่ยววงศ์กุล, ตวิษ แสนโภศิก, อรรถพล ปานดี, ยศกุล มูลสาร และกฤติชัย มณีแก้ว ส่วนในช่วงปี พ.ศ. 2561 ผู้เขียนบทละครคือ กิตติ เชี่ยววงศ์กุล, ตวิษ แสนโภศิก, อรรถพล ปานดี, ยศกุล มูลสาร และกฤติชัย มณีแก้ว

จากที่ได้กล่าวมา รายการประเภทดังกล่าวเป็นรายการโทรทัศน์ที่อยู่ในกระแสสำหรับผู้ชม และผู้ฟังอยู่ในขณะนั้น โดยนำสำนวนเดิมมาดัดแปลงเป็นสำนวนใหม่ เพื่อให้ผู้ชมรุ่นใหม่เข้าใจสำนวนมากยิ่งขึ้น ซึ่งละครซิทคอมที่กล่าวมาข้างต้นเป็นละครที่มีผู้ติดตามเป็นจำนวนมากในแวดวงของโลกโซเชียลมีเดีย

ดังนั้นผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญในการใช้สำนวนไทย รูปแบบและโครงสร้างของสำนวนไทย รวมถึงสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอม ซึ่งปัจจุบันจะสังเกตเห็นว่าสำนวนที่ใช้กันมักเป็นสำนวนใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นสำนวนที่บิดเบือนหรือทำให้ผิดเพี้ยนไปจากสำนวนเดิมทั้งในด้านรูปแบบและความหมาย ดังเช่นสำนวน

<u>หนีเสือปะตัวเหี้ย</u>

“กูว่าจะไม่พูดแล้วครับพี่น้องครับ ถ้ามึงหมายถึงตัวมึงเอง กูว่าน้องเขาเนี๊ยะ**หนีเสือปะตัวเหี้ย**แล้วนะพี่น้องครับ”

(พี่ป้องผิดอะไร : 17 พ.ค.2561)

สำนวน “หนีเสือปะตัวเหี้ย” เป็นสำนวนที่มีการดัดแปลงขึ้นมาใหม่จากสำนวนเดิมคือ สำนวน “หนีเสือปะจระเข้” ซึ่งสำนวนใหม่มีการเปลี่ยนรูปคำ จากที่ใช้คำหรือสัตว์ชนิดหนึ่งคือ จระเข้เปลี่ยนมาเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งคือ ตัวเหี้ย เนื่องจากปัจจุบันคำว่า ตัวเหี้ย จะใช้ในการด่าทอผู้อื่นที่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมและไม่สุภาพ หรือเพื่อเปรียบกับนิสัย เป็นสำนวนใหม่ที่อยู่ในรูปแบบของการเปลี่ยนรูปศัพท์ ความหมายของสำนวนก็เปลี่ยนแต่ยังคงเค้าความเดิม โดยผู้ที่คิดดัดแปลงขึ้นมาใหม่นี้ เกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว กล่าวคือ เป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือประสบกับผู้ที่คิดดัดแปลงสำนวนนั้น เมื่อวิเคราะห์สำนวนดังกล่าว คำว่า หนีเสือ หมายถึง การหนีภัยอันตรายจากเสือ ซึ่งเป็นสัตว์ป่าที่ดุร้าย ส่วนคำว่า ปะตัวเหี้ย หมายถึง การที่ต้องมาพบกับสัตว์เลื้อยคลานชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นสัตว์เดรัจฉานที่ชอบหากินของเน่าเปื่อย แต่เมื่อสองคำมารวมกันคือคำว่า หนีเสือ + ปะตัวเหี้ย เป็นหนีเสือปะตัวเหี้ย เมื่อวิเคราะห์ความหมายโดยตรงจากประโยคดังกล่าวจะหมายถึง การวิ่งหนีจากเสือแต่กลับต้องมาเจอกับตัวเหี้ย แต่เมื่อวิเคราะห์ความหมายในรูปแบบของสำนวน หมายถึง หนีจากผู้ชายเจ้าชู้แต่กลับต้องมาเจอผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้กว่าอีก

ที่มาของสำนวน : สำนวน “หนีเสือปะตัวเหี้ย” เป็นสำนวนที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ เป็นช่วงที่พี่ยมจีบน้องโบว์ ซึ่งเป็นเพื่อนของพอใจที่กำลังอกหักอยู่ ให้ทิ้งแฟนเก่าของน้องโบว์แล้วมาคบกับคนแถว ๆ นี้ซะเอง (พี่ยม) และพี่อู๊ดก็กล่าวขึ้นมาว่า “กูว่าจะไม่พูดแล้วครับพี่น้องครับ ถ้ามึงหมายถึงตัวมึงเอง กูว่าน้องเขาเนี้ยะ**หนีเสือปะตัวเหี้ย**แล้วนะพี่น้องครับ

จากการที่ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องสำนวนไทยมีผู้สนใจในด้านต่าง ๆ จำนวนมากเป็นต้นว่า ต่อศักดิ์ เกษมสุข [8] ได้ศึกษาเรื่อง สำนวนไทยนอกรูปแบบ : การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมาย ผลของการวิจัยพบว่า สำนวนไทยนอกรูปแบบ ที่ปรากฏนั้น มิสามารถเกิดขึ้นได้เองเพียงลำพัง หากแต่การเกิดสำนวนไทยนอกรูปแบบนั้นต้องอาศัยมูลเหตุหลายประการ มักจะเกิดมาจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถสัมผัสและเข้าใจได้

การศึกษาเรื่องสำนวนไทยโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาสำนวนไทยเดิมจากสื่อต่าง ๆ อาทิสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และการศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบเป็นการศึกษาในเชิงการวิเคราะห์ความหมายและที่มา การศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบในสื่อมวลชนทั่วไป มีผู้ศึกษาจำนวนมาก โดยเฉพาะสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์ เช่น รายการบันเทิง ละคร ข่าว และสื่อสิ่งพิมพ์ ผู้ที่ศึกษาไม่ได้เลือกสื่อมวลชนประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่จะศึกษาในภาพรวม ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ยังไม่มีผู้ใดศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบในสื่อมวลชนประเภทละครซิทคอม โดยเฉพาะสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของสำนวนไทยนอกรูปแบบและได้นำมาวิเคราะห์ความหมายและความเป็นมา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันพร้อมทั้งสาเหตุความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของความหมาย และความเป็นมาของสำนวนนอกรูปแบบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบระหว่างปี พุทธศักราช 2560– 2561 กรณีศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่อง เป็นต่อ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ คือ เดือนมกราคม พ.ศ. 2560– กรกฎาคม พ.ศ. 2561 โดยสำรวจศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสำนวนไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการวิจัยและเขียนเค้าโครงวิจัย เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว กำหนดขอบเขตด้านข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลและกำหนดพื้นที่ในการเก็บข้อมูลในละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อที่ออกอากาศระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2560– กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ข้อมูลที่ใช้ในศึกษาจากละครซิทคอมเป็นต่อจำนวน 75 ตอน โดยนำสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมาวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ คือ วิเคราะห์สำนวนเดิม สำนวนใหม่ ความหมายสำนวนเดิม ความหมายสำนวนใหม่ วิเคราะห์ความหมายของสำนวน และที่มาของสำนวนใหม่ เพื่อสำรวจความเข้าใจในความหมายของสำนวนไทย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น3ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 รวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็น

ตอนที่ 2 จัดประเภทสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความหมาย และความเป็นมาของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ

ตอนที่ 1 รวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ

จากการรวบรวมสำนวนไทนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ ระหว่างปี พ.ศ. 2560 – 2561 สามารถรวบรวมได้ทั้งหมด 29 สำนวน ดังนี้

ตารางที่ 1 สำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ

ลำดับ	สำนวนใหม่	สำนวนเดิม
1	กะเทยไร้สัญชาติ	ผีไม่มีศาล
2	กินบ้านเก่า	กินบุญเก่า
3	กระต่ายสองขา	กระต่ายขาเดียว
4	กระตุกหนวดสิงห์	กระตุกหนวดเสือ
5	กรรมติดจรวด	กรรมตามทัน
6	กล้วยทอดแปดหวี มณีเจ็ดเด้ง	ผีซ้ำด้ามพลอย
7	คาสโนว่าตัวพ่อ	เจ้าชู้ประตูดิน
8	จมูกหมา ตาผี	หูผีจมูกมด
9	ตีควายกระทบวัว	ตีวัวกระทบคราด
10	ตบหัวแล้วลูบทั้งตัว	ตบหัวแล้วลูบหลัง
11	เตี้ยอุ้มวัว	เตี้ยอุ้มค่อม
12	โตจนควายเลียก้นไม่ถึง	โตจนหมาเลียก้นไม่ถึง
13	ทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผล	ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
14	ไปไม่มา ลาไม่ไหว้	ไปลามาไหว้
15	พูดดีโรยเกลือ	ผักชีโรยหน้า
16	เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนขี้หายาก	เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก
17	มุขไม่ฮา พานายนอยด์	มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ
18	ไม่เจียมบอดี้	ตักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา
19	ยิ่งห้าม ยิ่งโมโห	ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ
20	รู้สี่รู้แปด	ไม่รู้ร้อนรู้หนาว

21	ลิ้นสี่จี	ลิ้นสองแฉก
22	เสือสิบเอ็ดตัว อยู่ในโหลเดียวกันได้	เสือสองตัว อยู่ถ้ำเดียวกันไม่ได้
23	หาเรื่องใส่ตัว	หาเหาใส่หัว
24	หน้าตายังกับเห็บหมา วาจายังกับป้องณวัฒน์	คารมเป็นต่อ รูปหล่อ
25	หนีเสือปะตัวเหี้ย	หนีเสือปะจระเข้
26	เห็นผู้ดีกว่างาน	เห็นขี้ดีกว่าไส้
27	ใหม่ไม่มา เก่าไม่ลืม	ได้ใหม่ลืมเก่า
28	อธรรมย่อมชนะธรรมะ	ธรรมะย่อมชนะอธรรม
29	เอาพระมาห้ามก็ไม่ฟัง	อมพระมาพูดก็ไม่เชื่อ

ตอนที่ 2 จัดประเภทสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ

ในการจัดประเภทของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อที่ออกอากาศทางช่อง one 31 ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 22.20 น. ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 - กรกฎาคม พ.ศ. 2561 จำนวน 75 ตอน พบสำนวนทั้งหมด 29 สำนวน ผู้วิจัยสามารถจัดแบ่งประเภทโดยได้ใช้กรอบทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย และการจัดแบ่งประเภทสำนวนตามลักษณะเนื้อหาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ ซึ่งสามารถจัดประเภทของสำนวนไทยในแต่ละประเภท ได้ดังนี้คือ ประเภทของสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ ประเภทของสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย และประเภทสำนวนตามลักษณะเนื้อหาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ

1. สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางถ้อยคำ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ สำนวนที่มีการเพิ่มคำ ตัดคำ และลำดับคำใหม่ และสำนวนที่มีความหมายของคำเหมือนหรือใกล้เคียงกัน

1.1 สำนวนที่มีการเพิ่มคำ ตัดคำ และลำดับคำใหม่ กล่าวคือ มีสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏส่วนใหญ่มีกลวิธีการสร้างคำโดยตัดคำ แล้วเพิ่มคำใหม่เข้าไปซึ่งเป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการลำดับคำใหม่ในสำนวนเดิมให้กลายเป็นสำนวนใหม่ที่ยังมีเค้าโครงของสำนวนเดิม ซึ่งสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏการเพิ่มคำ ตัดคำ และลำดับคำใหม่ทั้งหมด 26 สำนวน เช่น

- กระตุกหนวดสิงห์ สำนวนเดิมคือ กระตุกหนวดเสือเป็นสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงคำ จากคำว่า เสือ เป็น สิงห์ ซึ่งทั้งสองคำนี้ มีความหมายคือ สัตว์ป่าที่ดุร้าย และมีความหมายในเชิงสำนวนที่เหมือนกันคือ หมายถึงผู้ที่มีอำนาจ เป็นใหญ่

- ทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผลสำนวนเดิมคือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วเป็นสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงคำจากคำว่า ชั่ว เป็น แผล โดยคำว่า ชั่ว หมายถึง การกระทำที่โหดร้าย ส่วนคำว่า แผล หมายถึง รอยช้ำบนร่างกายที่ได้กระทำการต่าง ๆ

- หนีเสือปะตัวเหี้ย สำนวนเดิมคือ หนีเสือปะจระเข้ เป็นสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงคำจากคำว่า จระเข้ เป็น ตัวเหี้ย โดยทั้งสองคำนี้ หมายถึง สัตว์เลื้อยคลาน ที่มีความดุร้าย และมีความหมายเชิงสำนวนหมายถึง สัตว์ที่มีความดุร้ายเช่นกัน

1.2 สำนวนที่มีความหมายของคำเหมือนหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งในการวิเคราะห์ประเภทการเปลี่ยนแปลงทางถ้อยคำของสำนวนไทยของรูปแบบ พบว่าปรากฏสำนวนที่มีเสียงของคำใกล้เคียงกันทั้งหมด 3 สำนวน เช่น

- ไม่เจียมบอดี้ สำนวนเดิมคือ ตักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา เป็นสำนวนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน คือคำว่า บอดี้ เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ หมายถึง อวัยวะบนร่างกาย แทนการคำไทยที่มีความหมายโดยตรง คือ กะโหลก ซึ่งหมายถึงอวัยวะบนร่างกายเช่นกัน

- คาสโนว่าตัวพ่อ สำนวนเดิม คือเจ้าชู้ประตูดิน เป็นสำนวนที่มีความหมายเหมือนกัน แต่ใช้คำต่างกันคือ คาสโนว่า และเจ้าชู้ ซึ่งสองคำดังกล่าวหมายถึง ผู้ชายที่หลงระเริงในความรักมากไป

จากการแบ่งประเภทสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีการเปลี่ยนแปลงทางถ้อยคำ สำนวนไทยนอกรูปแบบส่วนใหญ่เป็นสำนวนที่มีการเพิ่มคำ ตัดคำ และลำดับคำใหม่ มีสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏส่วนใหญ่มีกลวิธีการสร้างคำโดยตัดคำ แล้วเพิ่มคำใหม่เข้าไปซึ่งเป็นกลวิธีที่พบมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการลำดับคำใหม่ในสำนวนเดิมให้กลายเป็นสำนวนใหม่ที่ยังมีเค้าโครงของสำนวนเดิม

2. สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

จากการรวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อ จำนวน 29 สำนวน สามารถวิเคราะห์สำนวนไทยนอกรูปแบบในด้านการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยที่ปรากฏได้ทั้งหมด 4 ประเภท ตามกรอบทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของสำนวนไทยในผลงานการวิจัย การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย ของไขสิริ ปราโมช ณ อยุธยา สำหรับผลการศึกษาการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถเรียงลำดับประเภทของการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด ไปจนถึงประเภทของการเปลี่ยนแปลงทางถ้อยคำของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏน้อยที่สุด แบ่งตามประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายแคบลง กล่าวคือ สำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏทั้งหมดส่วนใหญ่จะมีความหมายแคบลงหรือเฉพาะเจาะจงลงไปมากกว่าสำนวนเดิม คือหมายถึงสิ่งเดียวและเป็นความหมายเฉพาะกลุ่ม อาจจะไม่สามารถฟังแล้วเข้าใจในทุกระดับชนชั้นซึ่งสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีความหมายแคบลง มีปรากฏทั้งสิ้น 20 สำนวน เช่น

- กรรมติดจรวด สำนวนเดิมคือ กรรมตามทัน เป็นสำนวนที่มีความหมายแคบลงกล่าวคือ สำนวนกรรมติดจรวด หมายถึง ยากที่จะให้ผลที่เคยทำมาก่อน เกิดกับตัวเองอีกครั้ง ส่วนสำนวน กรรมตามทัน หมายถึง ผลของการกระทำที่เคยทำมาก่อนแล้ว ส่งผลร้ายต่อตัวเองอย่างง่ายดาย

- พูดดีโรยเกลือ สำนวนเดิมคือ ผักชีโรยหน้า เป็นสำนวนที่มีความหมายแคบลงกล่าวคือ สำนวนมีการเปรียบเทียบ โดยสำนวน พูดดีโรยเกลือ หมายถึง พูดดีต่อหน้า แต่ลับหลังพูดเสแสร้ง สำนวน ผักชีโรยหน้า หมายถึง ผู้ที่ทำดีแค่ผิวเผิน

2.2 ความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น กล่าวคือ สำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมีการเปลี่ยนแปลงเป็นความจากความหมายเดิมเปลี่ยนเป็นหมายอื่น โดยความหมายใหม่จะเปลี่ยนไม่เหลือเค้าความหมายเดิมและเปลี่ยนความหมายใหม่ไม่มีส่วนเหมือนหรือคล้ายความหมายเก่า ซึ่งสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่น มีปรากฏทั้งสิ้น 5 สำนวน เช่น

- ลิ้นสี่จี สำนวนเดิมคือ ลิ้นสองแฉก เป็นสำนวนเกี่ยวกับการพูด ซึ่งมีคำในสำนวนที่ต่างกัน คือ สี่จี กับ สองแฉก โดยสี่จี หมายถึง สัญญาณเครือข่ายต่าง ๆ ที่เร็ว ส่วนสองแฉก หมายถึง เป็นคำที่เปรียบเทียบกับการพูดโกหก เชื่อถือไม่ได้

- เห็นผู้ดีกว่างาน สำนวนเดิมคือ เห็นขี้ดีกว่าไส้ เป็นสำนวนที่มีความหมายต่างกัน คือ สำนวน เห็นขี้ดีกว่าไส้ หมายถึง เห็นผู้อื่นดีกว่าเครือญาติของตัวเอง ส่วนสำนวน เห็นผู้ดีกว่างาน หมายถึง เห็นผู้ชายดีกว่างานที่ทำ

2.3 ความหมายตรงข้ามกับความเดิม กล่าวคือ สำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมีความหมายตรงกันข้ามกับสำนวนเดิมโดยมรการใช้คำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับสำนวนเก่าหรือเป็นสำนวนที่มีความหมายตรงกันข้ามจากสำนวนเก่าโดยสิ้นเชิง ซึ่งสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ความหมายตรงกันข้ามกับความหมายเดิม มีปรากฏทั้งสิ้น 3 สำนวน เช่น

- ใหม่ไม่มา เก่าไม่ลืม สำนวนเดิมคือ ได้ใหม่ลืมเก่า เป็นสำนวนที่โครงสร้างของประโยคต่างกัน และความหมายมีความตรงข้ามกัน สำนวน ได้ใหม่ลืมเก่าเป็นสำนวนที่บ่งบอกถึง พอตนได้ดี กลับลืมบุญคุณ ส่วนสำนวน ใหม่ไม่มา เก่าไม่ลืม เป็นสำนวนที่ใช้กับ ผู้คนที่ระเริงในความรัก

- อธรรมย่อมชนะธรรมะ สำนวนเดิมคือ ธรรมะย่อมชนะอธรรม เป็นสำนวนที่มีความหมายตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง โดยมีการย้ายตำแหน่งของคำว่า อธรรม และ ธรรมะ

2.4 สำนวนที่มีความหมายขยายกว้างออกไปจากสำนวนเดิม ไม่มีความหมายเฉพาะเจาะจงเหมือนสำนวนเดิม ซึ่งสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีความหมายขยายกว้างขึ้น มีปรากฏทั้งสิ้น 1 สำนวน คือ

- ตบหัวแล้วลูบทั้งตัว สำนวนเดิมคือ ตบหัวแล้วลูบหลัง จากสำนวนดังกล่าว มีความหมายขยายกว้างออกไป โดยขยายคำว่า หลัง คืออวัยวะบนร่างกายในส่วนแผ่นหลัง ขยายเป็น ทั้งตัว อวัยวะทุกส่วนของร่างกาย

จากการแบ่งประเภทสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย สำนวนไทยนอกรูปแบบส่วนใหญ่เป็นสำนวนที่มีความหมายแคบลงหรือเฉพาะเจาะจงลงไปมากกว่าสำนวนเดิม หมายถึงสิ่งเดียวและเป็นความหมายเฉพาะกลุ่ม อาจจะไม่สามารถฟังแล้วเข้าใจได้ในทุกระดับชนชั้น เนื่องจากถ้อยคำส่วนใหญ่จะเป็นถ้อยคำที่ใช้ในกลุ่มวัยรุ่นหรือเฉพาะกลุ่ม

3. สำนวนตามลักษณะเนื้อหาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ

นอกจากการวิเคราะห์สำนวนไทยนอกรูปแบบตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบแล้วนั้น ยังสามารถจำแนกประเภทที่มาของการเกิดสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ ได้ 4 ประเภท จากทั้งหมด 8 ประเภท ตามกรอบทฤษฎีการจัดแบ่งประเภทของสำนวนไทยในเอกสารภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ของภิญโญ ช่างสาน ผู้วิจัยสามารถเรียงลำดับประเภทอันเป็น

ที่มาหรือการเกิดของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด ไปจนถึงประเภทอันเป็นที่มาหรือการเกิดของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏน้อยที่สุด ดังนี้

3.1 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะนิสัย กิริยาอาการ และพฤติกรรมของคน

คือสำนวนที่ปรากฏในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสำนวนที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นสำนวนที่ได้มาจาก ลักษณะนิสัย กิริยาอาการ และพฤติกรรมของคนทั้งที่ดีและไม่ดีของตัวละครที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวละครนั้น ๆ อันเป็นที่มาของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะนิสัย กิริยาอาการ และพฤติกรรมของคน ปรากฏทั้งสิ้น 18 สำนวน เช่น

- กระต่ายสองขา สำนวนเดิมคือ กระต่ายขาเดียว เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของคน กระต่ายสองขา หมายถึง การยืนกรานไม่ยอมรับผิด ปากแข็ง ยืนยันคำพูดเดิมและยังคงยืนกรานทวีคูณกับความบริสุทธิ์ของตน

- ตีควายกระทบวัว สำนวนเดิมคือ ตีวัวกระทบคราด เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกริยาอาการของคน ตีควายกระทบวัว หมายถึง ด่าทออีกคน แต่อีกคนพลอยโดนไปด้วย

3.2 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและคำสอนต่าง ๆ

เป็นสำนวนที่แสดงออกถึงความเชื่อในคุณธรรมตามแนวคิดของพุทธศาสนา และคำสอนทั่วไป ๆ ที่เป็นคติเตือนใจ ซึ่งสำนวนที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นสำนวนที่ได้มาจากตัวละครในเรื่อง ที่ศรัทธาในหลักคุณธรรมและคำสอน ต่าง ๆ นำไปใช้กับตัวละครอื่นที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม อันเป็นที่มาของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและคำสอนต่าง ๆ ปรากฏทั้งสิ้น 5 สำนวน เช่น

- อธรรมย่อมชนะธรรมะ สำนวนเดิมคือ ธรรมะย่อมชนะอธรรม เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและคำสอนต่าง ๆ อธรรมย่อมชนะธรรมะ หมายถึง ความชั่วก็ย่อมชนะความดี

- เอาพระมาห้ามก็ไม่ฟัง สำนวนเดิมคือ อมพระมาพูดก็ไม่เชื่อ เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับคุณธรรมและคำสอนต่าง ๆ เอาพระมาห้ามก็ไม่ฟัง หมายถึง การพูดโดยอ้างพระหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาประกอบเป็นพยาน มักใช้ในความปฏิเสธ เช่น ต่อให้เอาพระมาห้ามก็ไม่ฟัง

3.3 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูด และการฟัง

เป็นสำนวนที่ว่าถึงเรื่องการพูด การฟัง ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งสำนวนที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นสำนวนที่ได้มาจากตัวละครในเรื่อง ที่ใช้คำพูดในการด่าทอ ประชดประชัน และยกยอ เพื่อเพิ่มอรรถรสและความน่าเชื่อถือของคำพูด อันเป็นที่มาของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูด และการฟัง ปรากฏทั้งสิ้น 3 สำนวน เช่น

- พูดดีโรยเกลือ สำนวนเดิมคือ ผักชีโรยหน้า เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูด พูดดีโรยเกลือ หมายถึง พูดดีเพื่อให้ผู้อื่นมองว่าตนเองดี

- ลิ้นสี่จี สำนวนเดิมคือ ลิ้นสองแฉก เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูดลิ้นสี่จี หมายถึง พูดเข้าข้างตัวเองให้ดูดี และเปลี่ยนเรื่องคุยได้รวดเร็วกว่าเน็ตสี่จี

3.4 สำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณของคน

เป็นสำนวนที่มีความหมายถึงรูปร่าง หน้าตาและผิวพรรณของคน ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งสำนวนที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นสำนวนที่ได้มาจากตัวละครในเรื่อง ใช้ในการด่าทอ และยกยอถึงรูปลักษณ์ว่า

สวย หล่อ หรืออัปลักษณ์ อันเป็นที่มาของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา และผิวพรรณของคน ปรากฏทั้งสิ้น 2 สำนวน คือ

-ไม่เจียมบอดี้ สำนวนเดิมคือ ตักน้ำใส่กะโหลก ชะโงกดูเงา เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปร่างของคน ไม่เจียมบอดี้ หมายถึง การกระทำอะไรให้ทบทวนดูความสามารถและรูปร่างตัวเองด้วย

- หน้าตายังกับเห็บหมา วาจายังกับป้องณวัฒน์ สำนวนเดิมคือ คารมเป็นต่อ รูปหล่อเป็นรอง เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหน้าตาของคน หน้าตายังกับเห็บหมา วาจายังกับป้องณวัฒน์ หมายถึง หน้าตาอาจไม่สวย ไม่หล่อ แต่เรื่องวาจาน่าดึงดูดและน่าฟัง

จากการแบ่งประเภทสำนวนไทยนอกรูปแบบตามลักษณะเนื้อหา สำนวนไทยนอกรูปแบบส่วนใหญ่เป็นสำนวนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะนิสัย กริยาอาการ แลพฤติกรรมของคนซึ่งสำนวนที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นสำนวนที่ได้จากมาจาก ลักษณะนิสัย กิริยาอาการ และพฤติกรรมของคนทั้งที่ดีและไม่ดีของตัวละครที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวละครนั้น ๆ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความหมายและความเป็นมาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ

สำนวนไทยนอกรูปแบบที่นำมาวิเคราะห์นั้น จะวิเคราะห์โดยยกสำนวนในบทพูดของตัวละครในซิทคอมเป็นต่อ โดยเรียงตามลำดับพยัญชนะอักษรไทย ยกตัวอย่างได้ดังนี้

สำนวนที่ 1 กระตุกหนวดสิงห์

(ห่วงหรือหวง :6 เมษายน 2560)

- สำนวนเดิม

กระตุกหนวดเสือ

- ความหมายสำนวนใหม่

กระตุกหนวดสิงห์ หมายถึง ทำให้หนุ่มเจ้าสำราญไม่พอใจ

- ความหมายสำนวนเดิม

กระตุกหนวดเสือ หมายถึง ทำให้ผู้มีอิทธิพลไม่พอใจ

- วิเคราะห์ความหมายของสำนวน

สำนวน “กระตุกหนวดสิงห์” เป็นสำนวนที่มีการดัดแปลงขึ้นมาใหม่จากสำนวนเดิมคือสำนวน “กระตุกหนวดเสือ” ซึ่งสำนวนใหม่มีการเปลี่ยนรูปคำ จากเสือ เป็น สิงห์ ซึ่งคำว่าสิงห์จะใช้แทนผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้หรือหนุ่มเจ้าสำราญ แต่ความหมายของสำนวนใหม่ยังคงเดิมเค้าความเดิม เพียงเปลี่ยนสถานะบุคคลที่ใช้ โดยผู้ที่คิดดัดแปลงขึ้นมาใหม่นี้ เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวกล่าวคือ เป็นเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือประสบกับผู้ที่คิดดัดแปลงสำนวนนั้น เมื่อวิเคราะห์สำนวนดังกล่าว คำว่า กระตุก หมายถึง ไปจับต้องหรือก้าวกายกับเรื่องของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนคำว่า หนวดสิงห์ หมายถึง หนวดของสัตว์ชนิดหนึ่งที่มีพิษมีภัย ในที่นี้หมายถึงผู้ที่มีอำนาจ แต่เมื่อสองคำมารวมกันคือคำว่า กระตุก + หนวดสิงห์ เป็นกระตุกหนวดสิงห์ เมื่อวิเคราะห์ความหมายโดยตรงจากประโยคดังกล่าวจะหมายถึง การดึงหนวดสิงโตเพื่อจะให้สิงโตตกใจ แต่เมื่อวิเคราะห์ความหมายในรูปแบบของสำนวน หมายถึง ทำให้หนุ่มเจ้าสำราญไม่พอใจ

- ที่มาของสำนวนใหม่

สำนวน “กระตุกหนวดสิงห์” เป็นสำนวนที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ ตอน ห่วงหรือหวง ออกอากาศ เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 เป็นเหตุการณ์ช่วงที่เป็นต่อจับได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นแผนของวอกกับอู๊ด ให้กอล์ฟกลับใจมาเป็นผู้ชาย แต่ที่จริงแล้วเป็นแค่แผน เพื่อที่จะให้เป็นต่อออกเงินค่าตัวสาว ๆ ที่จะมาลองใจกอล์ฟ เป็นต่อถามขึ้นว่า “แผนใคร” กอล์ฟ “แผนอะไรคะ” เป็นต่อ “พี่เลือกได้ที่จะไม่บอกผมตอนนี้ แต่เช้ามาผมก็เลือกได้ที่จะไม่ให้พี่มาทำงานที่นี่ต่อไป” กอล์ฟ “แผนไอ้วอกกับพี่อู๊ดค่ะ” เป็นต่อ “ว่าแล้วเชียว ชั่วติดศักรินทร์มาแน่ ๆ ไอ้วอก ถ้าวอกคิดที่จะ**กระตุกหนวดสิงห์**อย่างพี่ เดี่ยวพี่จะกระตุกหนวดปลาดุกอย่างแกกลับ”

สำนวนที่ 2 ทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผล

(work hard..play harder : 27 เมษายน 2560)

- สำนวนเดิม

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

- ความหมายสำนวนใหม่

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผล หมายถึง ผลจากการกระทำที่ไม่ดี มักจะได้แผลเป็นการตอบแทน

- ความหมายสำนวนเดิม

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว หมายถึง คนเราทำอย่างไรก็จะได้อย่างนั้น

- วิเคราะห์ความหมายของสำนวน

สำนวน “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผล” เป็นสำนวนที่มีการดัดแปลงขึ้นมาใหม่จากสำนวนเดิมคือสำนวน “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ซึ่งสำนวนใหม่มีการเปลี่ยนรูปคำ จากคำว่า ทำชั่วได้ชั่ว เป็น ทำชั่วได้แผล ซึ่งหมายถึงผลของการกระทำที่ฉับไวและมักจะได้แผลเป็นการตอบแทน ความหมายของสำนวนยังคงเดิม แต่จะชี้ให้เห็นความชัดเจนของการกระทำ โดยผู้ที่คิดดัดแปลงขึ้นมาใหม่นี้ อาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว กล่าวคือ เป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือประสบกับผู้ที่คิดดัดแปลงสำนวนนั้น เป็นเหตุที่ตักเตือนและฝากข้อคิดให้กับกลุ่มเพื่อน เมื่อวิเคราะห์คำสำนวนดังกล่าว คำว่า ทำดีได้ดี หมายถึง การกระทำที่ส่งผลดีต่อตนเอง ส่วนคำว่า ทำชั่วได้แผล หมายถึง การกระทำที่ไม่ดีทำให้คนไม่พอใจ จะส่งผลให้มีบาดแผลหรือมีเลือดได้ แต่เมื่อสองคำมารวมกันคือคำว่า ทำดีได้ดี + ทำชั่วได้แผล เป็นทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผล เมื่อวิเคราะห์ความหมายโดยตรงจากประโยคดังกล่าวจะหมายถึง เมื่อทำดีกับผู้อื่น ความดีก็จะย้อนเข้ามาหาตัวเราเอง แต่เมื่อทำความชั่ว ผลที่ย้อนกลับมามักจะเป็นรอยแผล เมื่อวิเคราะห์ความหมายในรูปแบบของสำนวน หมายถึง ผลจากการกระทำที่ไม่ดี มักจะได้แผลเป็นการตอบแทน

- ที่มาของสำนวนใหม่

สำนวน “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้แผล” เป็นสำนวนที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ ตอน work hard..play harder ออกอากาศเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2560 เป็นช่วงที่เป็นต่อให้ข้อคิดและตักเตือนเพื่อน ๆ ในเรื่องที่ไม่สมควรทำ ยม “อยู่ครบเลยนะไอ้สามทรราช มึงรวมหัวกันแกล้งกูใช่ไหม” อู๊ด “อะไร” ยม

“มึงอย่าทำเนียนเลยไอ้เตี้ย เดี่ยวกูเตะร่วงเก้าอี้เลย กูโทรหาพี่ลูกน้ำแล้ว เขาไม่ได้โดนจับและเขาก็ไม่ได้ตีหัวใครแตกด้วย มึงโกหกกู” อู๊ด “แอแฮร่” ยม “มึงหลอกกู มึงรู้ไหมว่ากูโดนอะไรบ้าง กูโดนกระทืบเมื่อคืน และเป็นผู้หญิงด้วย” วอก “พี่โดนกระทืบได้ไงวะ ก็ในบัตรพี่มีเงินอยู่แสนสอง หรือในบัตรไม่มีเงิน น๊อย...ไอ้ชั่ว ใจคอมึงกะหลอกกินเงินพวกกูใช่ไหม” ยม “เขาไม่ได้เรียกว่าการหลอก เรียกว่าสร้างสรรค์วิธีการให้น้องเสี้ยงเดี๋ยวก่อน...แล้วใครบอกมึงว่ากูหลอก” เป็นต่อ “กูเอง ฮ่า ๆ ๆ ” ยม “กูว่าแล้ว แล้วมึงรู้ได้ไงว่าน้องแน็กเขาเป็นเอดส์” เป็นต่อ “จะเป็นหรือไม่เป็นอันนั้นไม่สำคัญ แต่จะให้พี่จำไว้อย่างหนึ่ง คนเรานะครับท่านผู้ชม **ทำดีได้ดี** แต่คน**ทำชั่วมันได้แผล**”

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สำนวนไทยนอกรูปแบบระหว่างปีพุทธศักราช 2560 - 2561 สามารถนำผลมาอภิปรายผลได้ดังนี้ คือ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบทฤษฎีและได้ยึดผลงานการวิจัย สำนวนไทยนอกรูปแบบ : การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมาย ของต่อศักดิ์ เกษมสุข บัณฑิตวิทยาลัยนเรศวร เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เปลี่ยนขอบเขตและได้กำหนดขอบเขตในการเก็บข้อมูลขึ้นมาใหม่ จากผลงานการวิจัยสำนวนไทยนอกรูปแบบ : การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมายได้เก็บข้อมูลในสื่อสารมวลชนทั่ว ๆ ไปโดยไม่ได้กำหนดเจาะจงว่าเป็นสื่อประเภทใด เป็นการกำหนดประเภทของสื่อให้เห็นได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในสื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ และเลือกละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อที่ออกอากาศทางช่อง one 31 ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 22.20 น. ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2560 - กรกฎคม พ.ศ. 2561 เป็นจำนวน 75 ตอน และสามารถรวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏทั้งสิ้นเป็นจำนวน 29 สำนวน จากจำนวน 75 ตอน ของละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ ปรากฏสำนวนไทยนอกรูปแบบจำนวน 29 ตอน และที่ไม่ปรากฏสำนวนไทยนอกรูปแบบจำนวน 46 ตอน เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวน ที่มาหรือมูลเหตุของการเกิดสำนวน และรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวนทางด้านรูปศัพท์และการเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบ

จากการรวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบทั้งหมดจำนวน 29 สำนวน ผู้วิจัยสามารถจัดแบ่งประเภทโดยได้ใช้กรอบทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย และการจัดแบ่งประเภทสำนวนตามลักษณะเนื้อหาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ สามารถเรียงลำดับประเภทของการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด ไปจนถึงประเภทของการเปลี่ยนแปลงทางถ้อยคำของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ สำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏการเพิ่มคำ ตัดคำ และลำดับคำใหม่ทั้งหมด 29 สำนวน

การเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบสามารถเรียงลำดับประเภทของการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด ไปจนถึงประเภทของการเปลี่ยนแปลงทางถ้อยคำของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ มีความหมายแคบลงมีปรากฏทั้งสิ้น 20 สำนวน มีความหมายเปลี่ยนแปลงเป็นความหมายอื่นมีปรากฏทั้งสิ้น 5 สำนวน มีความหมายตรงกันข้ามกับความหมายเดิมมีปรากฏทั้งสิ้น 3 สำนวน และมีความหมายขยายกว้างขึ้นมีปรากฏทั้งสิ้น 1 สำนวน

ผู้วิจัยสามารถจัดแบ่งประเภทสำนวนตามลักษณะเนื้อหาของสำนวนไทยนอกรูปแบบ สามารถเรียงลำดับประเภทอันเป็นที่มาหรือการเกิดของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏมากที่สุด ไปจนถึงประเภทอันเป็นที่มาหรือการเกิดของสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะนิสัย กิริยาอาการ และพฤติกรรมของคนปรากฏทั้งสิ้น 18 สำนวน มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและคำสอนต่าง ๆ ปรากฏ

ทั้งสิ้น 5 สำนวน มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูด และการฟัง ปรากฏทั้งสิ้น 3 สำนวน และมีเนื้อหาเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา และผิวพรรณของคน ปรากฏทั้งสิ้น 2 สำนวน

โดยสรุปแล้ว มูลเหตุของการเกิดสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อนั้น มักจะเกิดจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ และรวมถึงบทบาท พฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวละคร ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครสามารถสัมผัสและเข้าใจได้ และเป็นเหตุการณ์ที่พบเจอเป็นประจำ จึงได้นำสิ่งที่ประสบพบเห็นเหล่านั้น นำมากล่าวเป็นสำนวน เพื่อเป็นคติเตือนใจ ประชดประชัน หรือเสียดสี ซึ่งกลวิธีการแต่งสำนวนนั้นมักจะมีลูกเล่นโดยการใส่สัมผัสเข้าไปในสำนวนเพื่อให้เกิดความคล้องจองตามลักษณะนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทย แต่ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป สื่อต่าง ๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ได้รับรู้ข่าวสาร ความบันเทิงจากสื่อต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่มนุษย์ให้ความสนใจ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญสื่อโทรทัศน์ ละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ เนื่องจากการนำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องนี้ จะมีตัวละครหรือผู้คิดค้นสำนวนไทยนอกรูปแบบให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะคิดค้นสำนวนใหม่โดยเทียบเคียงกับสำนวนเก่าเพื่อให้ผู้ชมที่ได้ฟังสำนวนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น เพราะลักษณะของสำนวนใหม่มักจะมีความหมายไม่ต่างจากสำนวนเก่า หรือมีความหมายที่ตรงกันข้ามกับสำนวนเก่าอย่างสิ้นเชิง ซึ่งการแต่งสำนวนไทยนอกรูปแบบมักจะเกิดขึ้นเพื่อสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้ชมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ทั้งนั้นเป็นเพราะคนไทยมีความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงได้คิดค้นสำนวนใหม่ขึ้นอยู่เสมอ และจากอดีตจนถึงปัจจุบันสำนวนไทยได้เปลี่ยนแปลงในเรื่องของถ้อยคำและความหมายของสำนวนอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้จากผลงานการวิจัยสำนวนไทยนอกรูปแบบ : การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมาย ของต่อศักดิ์ เกษมสุข ที่ได้เก็บข้อมูลสำนวนไทยนอกรูปแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวนด้วยระยะเวลาของผลการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทยนอกรูปแบบ เช่น

จากผลงานการวิจัย (เดิม)		ผลการศึกษาวิจัย (ในครั้งนี้)
แกว่งปากหาเสี้ยน	เปลี่ยนเป็น	หาเรื่องใส่ตัว
คารมเป็นต่อ รูปหล่อเป็นเกย์	”	หน้าตายังกับเห็บหมาวาจายังกับป้องณวัฒน์
หนีเสือปะจระเข้ หนีจระเข้ปะตะกวด	”	หนีเสือปะตัวเหี้ย

สรุปผลการวิจัย

สำนวนไทยนอกรูปแบบระหว่างปี พุทธศักราช 2560– 2561 กรณีศึกษาสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเรื่อง เป็นต่อ จำนวน 75 ตอน และสามารถรวบรวมสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏทั้งสิ้นเป็นจำนวน 29 สำนวน จากจำนวน 75 ตอนของละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวน ที่มาหรือมูลเหตุของการเกิดสำนวน และรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวนทางด้านรูปศัพท์และการเปลี่ยนแปลงทางด้านความหมายของสำนวนไทยนอกรูปแบบ การเกิดสำนวนไทยนอกรูปแบบที่ปรากฏในละครซิทคอมเป็นต่อนั้น มักจะเกิดจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ และรวมถึงบทบาท พฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวละคร ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ตัวละครสามารถสัมผัสและเข้าใจได้ และเป็นเหตุการณ์ที่พบเจอเป็นประจำ จึงได้นำสิ่งที่ประสบพบเห็นเหล่านั้น นำมากล่าวเป็นสำนวน เพื่อเป็นคติเตือนใจ ประชดประชัน หรือเสียดสี ซึ่งกลวิธีการแต่งสำนวนนั้นมักจะมีลูกเล่นโดยการใส่สัมผัสเข้าไปในสำนวนเพื่อให้เกิดความคล้องจองตามลักษณะนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทย แต่ยุคสมัยที่เปลี่ยนไป สื่อต่าง ๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ได้รับรู้ข่าวสาร ความบันเทิงจากสื่อต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะ

เป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออินเตอร์เน็ต สื่อสารมวลชนประเภทโทรทัศน์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่มนุษย์ให้ความสนใจ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญสื่อโทรทัศน์ ละครซิทคอมเรื่องเป็นต่อ เนื่องจากการนำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องนี้ จะมีตัวละครหรือผู้คิดค้นสำนวนไทยนอกรูปแบบให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะคิดค้นสำนวนใหม่โดยเทียบเคียงกับสำนวนเก่าเพื่อให้ผู้ชมที่ได้ฟังสำนวนสามารถเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น เพราะลักษณะของสำนวนใหม่มักจะมีความหมายไม่ต่างจากสำนวนเก่าหรือมีความหมายที่ตรงกันข้ามกับสำนวนเก่าอย่างสิ้นเชิง ซึ่งการแต่งสำนวนไทยนอกรูปแบบมักจะเกิดขึ้นเพื่อสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้ชมเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ทั้งนั้นเป็นเพราะคนไทยมีความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงได้คิดค้นสำนวนใหม่ขึ้นอยู่เสมอ และจากอดีตจนถึงปัจจุบันสำนวนไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของถ้อยคำและความหมายของสำนวนอยู่ตลอดเวลา จะเห็นได้จากผลงานการวิจัยสำนวนไทยนอกรูปแบบ : การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมายของต่อศักดิ์ เกษมสุข ที่ได้มีการเก็บข้อมูลสำนวนไทยนอกรูปแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสำนวน

เอกสารอ้างอิง

[1] กำชัย ทองหล่อ. (2556). **หลักภาษาไทย.** กรุงเทพ ฯ : อมรการพิมพ์.

[2] สนิท สัตโยภาส. (2545). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น**. กรุงเทพ ฯ : เซ็นจูรี่จำกัด.

[3] สนิท สัตโยภาส. (2545). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพ ฯ : เซ็นจูรี่ จำกัด.

[4] นิภาพรรณ ศรีพงษ์. (2551). **หลักภาษาไทย**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

[5] นิคม เขาลาด. (2539). **สนุกกับสุภาษิตคำพังเพย**. กรุงเทพ ฯ : ณ คม.

[6] สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2551). **ซิทคอม**. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2561, จาก http://www.royin.go.th.

[7] วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2561). **เป็นต่อ.** สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2561, จาก https://th.wikipedia.org.

[8] ต่อศักดิ์ เกษมสุข. (2551). **สำนวนไทยนอกรูปแบบ : การวิเคราะห์ความเป็นมาและความหมาย.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.